

Ajankohtaista terveydensuojeluvalvonnasta

Maanantai

14.3.2022

Uutiskirje 1/2022

Legionellan esiintyminen kiinteistöjen vesijärjestelmissä

Legionellabakteereja esiintyy pieniä määriä luonnon vesissä sekä maaperässä. Ne voivat lisääntyä vesijärjestelmissä vaarallisiin pitoisuuksiin ja aiheuttaa ihmisillä legionelloosiksi kutsutun infektiotaudin. Legionelloosi voi aiheuttaa mm. hengitystieoireita, ripulia, sekavuutta, influenssaa muistuttavan Pontiac-kuumeen ja keuhkokuumeen. Tauti on erityisen vaarallinen riskiryhmiin kuuluvilla ihmisillä (iäkkäät, perussairaudet). Tartunnan voi saada hengitettäessä legionellabakteereja sisältävää aerosolia esim. suihkussa. Tauti ei tartu juomalla vettä eikä se tartu ihmisestä toiseen. Legionellan aiheuttamat taudit ovat Suomessa alidiagnosoituja.

Päijät-Soten ympäristöterveyskeskus toteutti vuonna 2021 legionellaprojektin, jonka avulla kartoitettiin legionellabakteerin esiintymistä Päijät-Hämeen alueella ja lähikunnissa 11 kunnan alueelta.

Näytteitä otettiin 57 kiinteistön vesijärjestelmistä, joista 13:sta löytyi legionellaa (23 %). Viidessä kohteessa legionellapitoisuus ylitti toimenpiderajan (≥ 1000 pmy/l). Näihin viiteen kiinteistöön tehtiin myös tarkempi vesijärjestelmän riskinarviointi. Riskejä aiheuttivat eniten veden puutteelliset lämpötilat sekä veden epäsäännöllinen käyttö ja rakenteista ja käytöstä johtuvat veden viipymät.

Voidaan siis todeta, että legionellabakteerin kasvua esiintyy kiinteistöissä myös Päijät-Hämeen alueella.

Legionellan kasvun torjunta:

- KAIKKIEN vesipisteiden säännöllinen käyttö.
- Lämmin käyttövesi tulisi olla kaikkialla vesijärjestelmässä 55–65 °C ja kylmän veden lämpötila korkeintaan 20 °C.
- Jos kiinteistö on käyttämättä, tulee vettä juoksentaa viikoittain kaikista lämpimän ja kylmän veden pisteistä välttämällä aerosolin muodostumista, kunnes edellä mainitut tavoitelämpötilat saavutetaan. Juoksentuksessa tulisi huomioida kaikki suihkuletkut, WC-kalusteet, pisaarit, sivukierrot ja muut verkoston kohdat, mukaan lukien vähän käytetyt vesipisteet. Klooria voidaan käyttää legionellan torjuntaan esimerkiksi laajemmissa vesijärjestelmissä, kuten sairaaloissa, jatkuvasti syötettynä tai shokkikäsittelynä.
- Tärkeää on tuntee vesijärjestelmä ja sen riskikohdat.
- Kaikki vesijärjestelmän toimenpiteet tulisi kirjata ylös (kirjaukset läpikäydyistä ja täydennetyistä riskinarvioinneista, mittaustuloksista, parannustoimista, työn tehneistä, kellonajasta, päivistä ja kuittaamisista).

Tarkempia ohjeita legionellan torjuntaan löytyy THL:n sivuilta: [Legionellan kasvun ja haittojen torjuminen - THL](#)

i Päijät-Sote järjestää legionellaa koskevan verkkokoulutustilaisuuden isojen kiinteistöjen omistajille ja ylläpitäjille 6.4.2022 klo 13–15. Ilmoittaudu tästä [Koulutus - Päijät-Sote \(paijat-sote.fi\)](#).

Juoksuta hanavettä aina ennen käyttöä

Kiinteistön putkissa ja vesijärjestelmissä pitkään seisoneessa vedessä erilaisten taudinaiheuttajien määrä kasvaa. Lisäksi veden laatu voi heiketä myös esimerkiksi lämpötilan kohoamisen ja metallien liukenemisen takia. Terveysturvallisuuden suosittelee, että juoksetaan kylmää hanavettä ennen sen käyttämistä niin että veden lämpötila tasaantuu.

Lisätietoja: [Talousvesi - Päijät-Sote \(paijat-sote.fi\)](#)

Uimarantojen valvonta

Ympäristöterveyskeskus valvoo yleisien uimarantojen vesien laatua toimialueellaan. Yleiseen turvallisuuteen liittyviä asioita valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Tukes.

Uimarantaluettelo päivitetään vuosittain huhtikuun lopussa.

Vesinäytteitä haetaan rannoilta 3–4 kertaa uimakauden aikana 15.6.-31.8.2022. Näytekäyntien yhteydessä arvioidaan myös uimaveden yleistä tilaa ja sinilevien esiintymistä.

Sinilevätilanne uimarannalla voi muuttua päivittäin, jonka takia tarkkailua on hyvä toteuttaa ainakin rannalle tehtävien huoltokäyntien yhteydessä.

Mahdollisista sinilevähavainnoista tulisi ilmoittaa myös terveydensuojeluun terveysvalvonta@phhyky.fi.

Tupakkalaki on uudistumassa. Hallituksen esityksen mukaan tupakointi oltaisiin kieltämässä yleisillä (EU) uimarannoilla ja leikkikentillä. Kielto kattaisi alueet kokonaisuutena. Toteutuessaan laki velvoittaa toimijoita asettamaan näihin kohteisiin tupakointikieltoa koskevat opasteet, joiden sisältö on yksiselitteinen. Opasteiden tulisi olla helposti havaittavia kohteeseen tultaessa ja siellä oltaessa.

Erityisesti yleisten uimarantojen ulkopuolella olisi perusteltua osoittaa tupakoinnille paikka, jossa olisi tuhkakupit ja roskakori.

Terveydensuojelu kannustaa toimijoita seuraamaan tiedotusta ja uutisointia tupakkalain voimaantulosta ja toteuttamaan sen edellyttämät toimenpiteet yleisillä (EU) rannoilla ja leikkikentillä.

Terveydensuojelulain mukainen omavalvontasuunnitelma

Terveydensuojelulain mukaan toiminnanharjoittajalla on omavalvontavelvollisuus.

Omavalvontavelvoite koskee kaikkia ilmoitusvelvollisia toimintoja. Terveydensuojelu on laatinut toimijoille ohjeen helpottamaan kirjallisen omavalvontasuunnitelman laatimista.

Ohje on luettavissa [täältä](#).

Radon on merkittävä ympäristöterveydellinen riskitekijä

Sosiaalihuollon toimintayksiköiden radonvalvontakampanja

Kunnan terveydensuojeluviranomaiset toteuttivat yhteistyössä Valviran ja aluehallintovirastojen kanssa säteilyturvakeskuksen (STUK) laajan sosiaalihuollon toimintayksiköiden radonvalvontahankkeen v. 2019–2021. Kampanjan ansiosta saatiin tietoa jo tehdyistä mittauksista ja uusia kohteita mukaan selvittämään tilojensa radonpitoisuuden. Viitearvoa suurempia radonpitoisuuksia löydettiin noin 14 % kaikista mittaustuloksista ilmoittaneista yksiköistä. Sosiaalihuollon toimintayksiköitä ovat mm. vanhusten ja vammaisten palvelutalot ja lastensuojeluyksiköt. Vastaavia valvontakampanjoita on aiempina vuosina kohdistettu kouluihin ja päiväkoteihin. Radonvalvontakampanjoiden tarkoitus on edistää radonturvallisuutta.

Ympäristöterveyskeskus radonmittausten valvojana

Ympäristöterveyskeskus muistuttaa radonmittausvelvollisuuden piiriin kuuluvia julkisia kohteita mittaamaan radonpitoisuuden ja uusimaan mittauksen 5–10 v välein tai jos rakennuksessa on tehty oleellisia, rakenteisiin tai ilmanvaihtoon liittyviä rakennus- tai muutostöitä. Ympäristöterveyskeskus varmistaa mm. säännöllisen valvonnan tarkastuksilla, että selvitysvelvolliset toimintayksiköt ovat huolehtineet radonmittauksista. Lisätietoa radonista ja radonmittausten suorittamisesta osoitteesta www.radon.fi.

Vuosittaiset valvonnan perusmaksut terveydensuojelussa

Terveydensuojelulain muutos toi merkittävän osan lain mukaisista toimijoista 150 euron suuruisen veroluonteisen valvonnan perusmaksun piiriin 1.1.2022 alkaen. Lähtökohtaisesti valvonnan perusmaksu peritään toiminnanharjoittajilta, jotka ovat tehneet tai joiden tulee tehdä ilmoitus toiminnastaan kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. Perusmaksun tavoitteena on valtakunnallisesti parantaa kuntien terveydensuojeluvalvonnan kustannusvastaavuutta ja turvata valvonnan laadukkuus.

Vältyt turhilta valvontamaksuilta, kun muistat ilmoittaa terveydensuojeluun, jos lopetat toiminnan. Ilmoituksen käsittely on maksutonta.